

Aisialdi eta Zerbitzuen atalak eguneroko prentsan

Maidor Elortegi Uriarte

euskarazko **kazetaritzaren** I. kongresua

1.- Sarrera:

XX. mendeko azkeneko hamarkadetan eguneroko prentsak izugarritzko aldaketa izan du. Aldaketa horiek gizartean emandako aldaketekin bat datozen. Indibidualismoa eta bakoitzaren nahiak asetzea helburu nagusia bilakatu dira, bakoitza bere interesen alde mugitzen da. Aisialdia bakartasun sozial horren altxor bilakatu da. Hori dela-eta, prentsa arrosak, osasunak... gai sentzazionalistek izugarritzko protagonismoa hartu dute gaur egungo komunikabideetan.

Hedabideak gaur egungo gizakiaren mentalitate "modernora" egokitu dira, hori asetzea funtsezkoa da. Gizakiak ez du informazio soilari nahi, zerbait gehiago eskatzen du: prentsak bizitza erosoago bat egiteko datuak eskaintzea, alegia. Aisialdian une bakoitzeko nahiak asetzea da helburu nagusia.

Azken urteetako aldaketa sozialak, lehen aipatu dugun bezala, komunikabideetan ere asko nabaritu dira. Hala ere, ezin dugu argi esan gizakiaren ohitura aldaketek komunikabideen aldaketa ekarri dutenik edo alderantziz. Gaur egun bata bestearen menpe daude.

Baina aldaketa sozialez ari bagara, zeintzuk dira prentsak izandako aldaketa horiek?

- Ongizate gizartea eta aisialdiaren garapen kulturala
- Gaiei buruzko interesa asko aldatu da
- Ikus-entzunezko zerbitzuen aurrerakuntza dela-eta, prentsa atzean ez geratzeko eman diren estrategia berriak
- Prentsaren ekoizpenean... emandako teknologia berrikuntzak

Komunikabideek datuak, irudiak, informazioa... ematean errealitate bat hurbiltzen digute. Ondorioz, gizakiaren nahiak aseta egon daitezke, baina kontuan izan behar da komunikabide konkretu batek eskainitako errealitatea ikuspegi bakar bat dela. Informazioa askotarikotu egin da komunikabideetan: osasuna, estetika, kultura... informazio bilakatu dira. Askotan, komunikabideak datuak aurkitzeko eta egia bilatzeko funtsezkoak bilakatu dira.

Komunikabideak gero eta intrantsitiboagoak dira, hau da, subjektua da nagusi, hedabidea bera. Komunikabideak dira gehienetan berrien mamia, eta albisteen datuak edo informazio "objektiboa" aurkeztu baino beraiei buruz hitz egiteko joera hartu dute. Askotan, komunikabideetan komunikabideak dira albiste. Horri buruzko adibide argia prentsako telebista eta irrati atalean dugu.

2.-Hipotesia:

Gaur egungo prentsari buruzko ikerketa bat egingo dugu. Prentsaren barnean, aisialdi eta zerbitzu atalak aztertuko ditugu.

Aisialdiko gaiak garrantzi handia hartu dute eguneroko prentsan. Komunikabideek irakurleen nahiak asetzeko sail berriak egokitu dituzte. Hau hainbat ezaugarri kontuan izanda nabari daiteke:

- 1) Aisialdi eta Zerbitzuen atalak egunkarietako eduki garrantzitsu bilakatu dira, eta arreta handia eskaintzen zaie. Orrialde kopurua handitu egin da.
- 2) Prentsaren diseinuak arreta erakartzen du, hau da, beste sail batzuk baino garatuagoak dira. Albiste deigarriak dira tipologia aldetik baita argazkien kalitateari dagokionean ere.
- 3) Telebista eta irrati programazioek protagonismo handia dute atal horietan. Aipatutako hedabide horiei buruzko albisteentzat nahikoa leku uzten da.
- 4) Aisialdiko eta Zerbitzu sailak irakurle zabalari zuzenduta daude. Hizkuntza arrunta eta unibertsala erabiltzen da, edozeinek ulertzekoa. Esaldi sinpleak, laburrak... izaten dira, irakurketa "arin" batean dena esanda egon dadin.
- 5) Aisialdi eta Zerbitzuen saila betetzeko antzekotasun handiko gaiak erabiltzen dira, nahiz eta ideologia ezberdinetako egunkariak izan: osasuna, moda, ekologia, bidaiak, elikadura, kultur arlo ezberdinak, telebista eta irrati programazioak, denbora-pasak, eguraldia... Lehen tratatzen ez zirenek, gaur egun, gizarteko interesari erantzuten diete.

Kazetaritza soziala dela esaten da. Gizartea asko aldatu da azken hamarkadetan, bizi kalitatea hobetu egin da eta horrek izugarritzko eragina izan du komunikabideetan. Gure kasuan egunkariak aztertuko ditugu. Hala ere, komunikabideetako edozein esparrutan nabari daiteke aldaketa.

3.- Metodologia:

Euskal Herriko prentsa aztertuko dugu, hemen egindakoa. Hipotesian azaldutako puntu guztien azterketa egiteko. Alde batetik, elebidunak diren *Gara* eta *Deia* egunkariak erabili ditugu. Beste alde batetik, elebkarreko *Berria* egunkaria.

Egin eta *Euskaldunon Egunkaria* aztertzea ere interesgarria da, azken urteotan prentsan Aisialdi eta Zerbitzuen garapena nolakoa izan den ikusteko. *Egin/Gara* batetik, eta *Euskaldunon Egunkaria/Berria* bestetik, lehengo ildoari jarraitu dioten egunkariak dira. *Egin* legez kanpo utzita kaleratu zen ildo bereko egunkaria da *Gara*. Antzekotasun ugari dituzte beraien artean, maketan, Aisialdi

eta Zerbitzuen sailean, adibidez, izen bera duen atal bat aurki daiteke “*Non Zer*”...

Berria eta *Euskaldunon Egunkariarekin* ere antzeko gauza ematen da nahiz eta egunkari berdinak ez izan antzekotasun handia dute. *Gara* eta *Eginekin* gertatu zen bezala, *Euskaldunon Egunkaria* legez kanpo utzi zutenean sortu zen *Berria*. Horiek ere antzekotasun handiak dituzte, euskaraz kaleratzen diren egunkari bakarrak izan dira Euskal Herriko eguneroko prentsaren historian, abertzaleak direla esan daiteke eta Aisialdi eta Zerbitzu saileko eskemek antzekotasun handia dute.

Aztertzen ari garen sailaren barneko azpiatalen edukiek berdintasun handiak dituzte: *Agendako* ekitaldiak, *Efemeride* eta *Santuen* kokapena, izen bera duen atala, *Gaurko filmak*...

Azken azalpen hau emanda, *Gararen* garapena ikusteko *Eginen* lehen alearekin konparatuko dugu eta *Berriarekin* gauza bera egingo dugu: *Euskaldunon Egunkariaren* lehen alea izango da abiapuntua.

3.1.- Deia

Deia 1977ko ekainean Bilbon jaiotako egunkaria da. Franko hil ondorengo hauteskundeak egin baino astebete lehenago argitaratu zuten lehen alea. Egunkari nazionalista dela esango genuke PNV-EAJrantz bideratuta dagoena. Azterketa honetan ikusiko dugun diseinua 2000ko urriaren 20an estreinatu zen. Maketa berri hau Bega Comunicacioneko Ricardo Bermejoren lana zen.

Aztertuko den saila diseinu berriaren atalik nabarmenena da “*D2, La revista de Deia*”. Zerbitzuak, ikuskizunak, kultura eta aisialdiko berriak eskaintzen dira. *D2* aldizkari honetan ez da tratatzen ez politika, ez ekonomia... aitzitik, hemen aurki daitezkeen gaiak interes orokorreko gaiak dira: aurrerakuntza zientifikoak, osasuna, heziketa, ekologia, aisia, telebista, eguraldia, filmak, agenda eta denbora-pasak.

3.2.- Egin

Gipuzkoan argitaratzen zen euskal egunkaria da *Egin*. Lehen alea 1977ko urriaren 15ean sortu zen. Hego Euskal Herri osoan kaleratzen zen eta Ezker abertzale inguruko ideologia zuen. Egunkaria legez kanpo utzi zuten eta azken alea 1998ko uztailaren 15ekoa izan zen.

3.3.- Gara

Gaur egun, *Eginen* enbor edo ildo "beretik" sortutako egunkaria dugu *Gara*. 1999ko urtarrilaren 9an argitaratu zuten lehen alea.

3.4.- Euskaldunon Egunkaria

Euskaraz publikatzen zen egunkari bakarra *Euskaldunon Egunkaria* zen. 1990eko abenduaren 6an kaleratu zuten lehen alea. Euskal Herri osoan zabaltzen zen eta euskaltzale askoren ekimenari esker sortu zen.

Euskal Herrian nagusi zen erdal prentsarekin lehian ziharduen egunkari bakar hau ideologia guztiei zabaldua zegoen eta euskaldun askok eguneroko prentsa idatzia euskaraz izan zezan zuen helburu nagusia.

Egunkaria legez kanpo utzi zuenean Espainiako Gobernu zentralak, azken alea 2003ko otsailaren 7koa izan zen.

3.5.- Berria

Gaur egun, helburu berarekin sortutako *Berria* egunkaria dugu, 2003ko ekainaren 21ean argitaratu zuten lehen alea.

Euskal Herrian eguneroko prentsa elebidunak jasandako aldaketak zorroztasunez ikusteko egunkari bakoitzetik aste konkretu bateko ale guztiak hartu ditugu. 2004ko irailaren 13tik 19rako astea jorratu dugu, hain zuzen ere. Bestalde, eguneroko prentsaren azken hamarkadetak hobeto ikusteko lehen alearekin konparatuko ditugu *Deia*, *Egin* eta *Euskaldunon Egunkariaren* lehen aleak, berdintasunak eta desberdintasunak ondorioztatzeko.

Egunkariak aztertu eta emaitzak alderazgarriak izateko, metodologia hau jarraituko dugu: **Eskema orokorra** eskainiko dugu lehendabizi. Eskema aurkeztuta hainbat ikuspegi izango dugu kontuan, hala nola **orrialde kopurua**, **diseinua**, **gai ezberdinak**, **euskararen erabilpena** eta **eguraldi maparen mugak**, **agendaren** eta **zerbitzu ezberdinen mugak** noraino heltzen diren, hau da, zein lurraldetan kontzentratzen diren.

Aipatzekoa da gure lana egiteko ezinbestekoak izan direla; "*El diario de servicios en España*", Aintzane Alberdi, Joxe Ignacio Armentia, Joxe Maria Caminos eta Flora Marina izanik liburu honen egileak. "*Zer; komunikazio ikasketen aldizkaria*" EHUko hainbat irakaslek sortutako aldizkaria.

4.- Hipotesiaren baieztapena:

4.1.- Eskema:

a.- Deia

Deiaren lehen alearen, Ostirala, 1977ko uztailaren 1a:

“Pasatiempos”

- ? Juan Hazard, Luis Ciclon, Aventuras de Aguilucho eta Olaforen komikiak.
- ? Crucigrama
- ? Hitz Gurutzatuak
- ? Los seis errores

“Guia- Aurkibidea” Farmacias de Guardia

- ? Telefonos Utiles
- ? Espectaculos
- ? Television
- ? Programas
- ? Television francesa
- ? El Tiempo
- ? Comunicaciones

Gaur egungo aisialdi eta zerbitzu orrialdeak *Deian*:

“D2 La revista de Deia”

Erreportaia

Albisteak

Laburrak

Kultura albisteak

“Loteriak”

Horoskopoa

“Denbora-pasa”

- ? Autodefinido
- ? El salto a caballo
- ? Aritmetika
- ? Jeroglífico
- ? Hitz-Gurutzatuak

“Eguraldia”

- ? Euskadi hoy
- ? Euskadi mañana
- ? Euskadi miércoles
- ? Bizkaia hoy
- ? Bilbao
- ? Glosarioa
- ? Tendencias de la semana
- ? Temperaturas en las capitales
- ? El Tiempo en Europa

"SOS": Urgencias, Hospitales, Ayuda en Carretera...

Zinemak

Kultur agenda: Antzerkia, Musika, Zinema, Arte Plastikoak...

"Telebista"

- ? "El Mirador"
- ? La película de hoy
- ? Cine en Casa
- ? Albiste Laburrak
- ? Telebistako programazioa: Etb1, Etb2, Te1, La2, A3, T5
- ? ETBsat, Digital+, Canal Bizkaia, Tele Bilbao, Tele 7 Programazioa
- ? Irratiko diala

b.- Egin

Lehendabizi, *Eginen* lehen alearen eskema egingo dugu. Larunbata, 1977ko urriaren 15a:

"Non zer"

- ? Eguraldia
- ? Telebistako Programak: Televisión Española eta Televisión francesa
- ? Eginen Telefonoak
- ? Karteldegia

"Solasjaipausa"

- ? Umorezko komikiak
- ? "Zakilixut"
- ? "Cucigrama"
- ? "Matematikoa"

c.- Gara

Gaur egungo aleen eskema:

Non Zer: Antzerkia, dantza, Jaiak, Hitzaldiak, Ikastaroak...

"Zinema"

- ? Kritika
- ? Zinemako programazioa
- ? Sinopsia

"Agenda"

- ? Egutegia
- ? Farmaziak
- ? Zozketak
- ? Telefonoak

"Denborapasak"

- ? Autodefinitua
- ? Revoltigrama

- ? Gaurko Errezeta
 - ? Patxistein
 - ? Hitz Gurutzatuak
 - “Irrati- Telebista”
 - ? Berriak
 - ? Filmeak
 - ? De Rejo
 - ? Telebista programazioa
 - ? Irratia
- Eguraldia

d.- Berria

Euskaldunon Egunkaria legez kanpo utzi zutenean 2003an sortu zen egunkaria da *Berria*. *Euskaldunon Egunkaria* 1990ean sortu zenetik hona ez da aldaketa handirik izan. Aisialdi eta Zerbitzuen ataletan antzeko edukiak dituzte. Arrazoi horrengatik, *Euskaldunon Egunkariaren* lehen alearen azterketak ez du izango agerpen handirik. Lan honetan gure asmoa atal hauek Euskal Herriko prentsan agertu zirenetik gaur egunera izan den aldaketa neurtzea delako. Gaur egungo *Berriaren* alea:

- “Agenda Ekitaldiak”
- ? Musika Antzerkia, Bertsolaritza, Hitzaldiak, Ikus-entzunezkoa...
- ? Aldizkaria, Aholkua
- ? Errezeta
- ? Landarea
- “Agenda zinema”
- ? Filmen laburpenak
- ? Esketxak
- “Agenda Zerbitzuak”
- ? Datuak
- ? Efemerideak
- ? Santuak
- ? Farmaziak
- ? Jakingarria
- ? Horoskopoa
- ? Zozketak
- ? Telefonoak
- “Agenda Eguraldia”
- ? Gaurko Iragarpena
- ? Itsasoa
- ? Tenperaturak atzo
- ? Isobara mapa gaur
- ? Europa Gaur
- ? Eguzkia

- ? Itsasaldiak
- “Agenda Denbora-pasa”
 - ? Hitz gezidunak
 - ? Bakoitzari Berea
 - ? Hitz Gurutzatuak
 - ? Goitik Behera
 - ? Atzoko erantzunak
- “Agenda Irrati- Telebista”
 - ? Ekografia
 - ? Albisteak
- “Agenda Telebista”
 - ? Gaur zer ikusi
 - ? Telebistako programazioa
 - ? Gaurko Filmak
 - ? Gainerakoak
 - ? Irratia

4.2.- Orrialde kopurua:

Zerbitzu eta Aisialdiari dagokion orrialde portzentajea ateratzeko egunkariaren atal bakoitzaren orrialde kopurua zenbatu eta ehunekoetan aurkeztu dugu:

a.- Deia

Metro %1,3	Euskadi %8,6	Eskelak %1,4	Iritzia %5,4	Estatua %3,2
Mundua %2,8	Ekonomia %7	Iragarkiak %9	Kirolak %25,7	D2 %24,8

Aste guztiko portzentajeak kalkulaturik orrialde gehien duen saila Kirolena dela esango genuke %25,7ko portzentajea baitu. D2 Aisialdi eta Zerbitzuen atala da Kirolen atzetik orrialde gehien dituen. **Deia**-k kultura arloa ere sartzen du atal hauetan.

b.- Gara

Gizartea %10	Iritzia %8	Euskal Herria %11	Herriak %6,7	Eskelak %2
Ekonomia %13	Mundua %6,8	Publizitatea %4	Kirolak %19,75	Kultura %6
Non Zer %2	Zinema %4	Agenda %2	Denborapasa %2	Irrati-TB %4

Gu *Non Zer*, *Zinema*, *Agenda*, *Denbora-pasa* eta *Irrati-Telebista* sailioetan barneratuko gara eta bost sail horien portzentajeen batuketak egiten baditugu %14 dugu. Bost atal horiek Aisialdi eta

Zerbitzuei dagozkie. Horien aurretik Ekonomia eta Kirol sailak daude, ondorioz, Aisialdi eta Zerbitzuen saila hirugarrena da orrialde kopuruari dagokionez.

c. - Berria

Harian % 3,8	Iritzia % 7,6	Euskal Herria % 23	Ekonomia % 5,7
Mundua % 8,6	Gaiak % 3,8	Kirola % 14,45	Azken minutua % 2
Kultura % 9,6	Azken burukoa % 1,8	Agenda % 19,2	

Berriaren kasuan Euskal Herria sailak du portzentaje altuena. Egunkari honetan *Agenda* izena du aztertzen ari garen atalak. Aisialdi eta Zerbitzuen saila bigarren postuan dago. Ondorioz, Euskal Herriko sailak du garrantzi handien egunkari honetan, hala ere, gu aztertzen ari garen sailak ere sekulako garrantzia du.

Aزتertzen ari garen egunkarietako lehen aleetan bi edo hiru orrialdekoak ziren Aisialdi eta Zerbitzuen sailak. Gaur egun, ordea, hamar orrialde ingurukoak dira.

4.3.- Diseinua:

Diseinu aldetik asko aldatu dira egunkariak. Askotan aipatu dugun bezala, gaur egun, diseinuari garrantzi handia ematen zaio eta egunkari horiek ez dira atzean gelditu.

Diseinua asko garatu dela nabari daiteke. Bai aisialdi eta zerbitzuen sailetan baita telebista arloan ere azpiatalen arteko ezberdintasuna nabarmena da, hizki tipoak erakargarriagoak dira. Diseinu onak erraztu egiten dio irakurleari paperaren aurrean jartzea.

Argazkiak ugari eta kalitate hobegokoak dira. Hori oso garrantzitsua bilakatu da zeren eta kontsumitzaileak hitzak baino irudiak eskatzen ditu.

Azpitutulu, leiho, tituluak... daude eta aurkezpen horrek irakurlearengan arreta handiagoa sortzen du ez delako testu mardula. Irakurketa arina eta ezberdina egiteko aukera ematen dute.

Loteriak, Horoskopoa eta Denbora-pasak antzeko diseinua dute. *Eguraldi* maparen diseinuak ere aldaketak izan ditu. Albiste batzuk hondo beltza eta hizki zuriekin azaltzen dira, eta alderantziz ere bai: hondo zuria eta hizki beltzak. Honelako diseinuak monotonia apurtzen du informazioa barneratzeko orduan.

Aipatu dugun bezala, argazkien presentzia handia da. Ia orri osoko argazkiak aurkitzen dira. Orrialde bakoitzean bi edo hiru argazki daude, eta tamaina ertaina eta handia izaten dute. Askotan, orriaren erdialdean ezartzen dira eta protagonismo handia hartzen dute argazkiek.

Denbora-pasa ataletan, adibidez, grafikoak daude. Argazki eta irudien garapena nabaritzen da, baina eguraldiaren kasuan gero eta diseinu sinpleagoa erabiltzen dutela esango genuke.

Egin eta *Euskaldunon Egunkariaren* **lehen aleak** oso ezberdinak dira, eta hauexek lirateke horien ezaugarriak nabarmenenak:

Diseinuari dagokionez sail guztiak nahiko korapilatuta daude, hau da, orrialde bakoitzean dena da hizkia eta marrazkiak, ez dute marjinarik. Antzinako diseinua dela esango genuke. Egunkariak denbora gutxian izugarritzko aldaketak egin dituzte diseinu arloan eta 1977ko diseinua zaharkitua geratu dela esango genuke.

Marrazkiak eta zerbitzuak eskaintzen dituzten zerrendak daude gehienbat. Zerrenda horiek ez dute berezitasunik bata bestearen artean, nahiko monotonoak egin daitezke.

Argazkiak eskasak dira. Azaltzen diren argazkiak, normalean, telebista ingurukoak dira, ez dute kalitate handirik gaur egungo argazkiekin konparatuz, tamaina txikiko argazkiak dira.

Irudiak eta marrazkiak orotarikoak dira, gehienbat; komiki eta denbora-pasen ataletan, grafiko antzekoak dituzte. Gaur egungo egunkarien diseinuarekin konparatuta, kontsumitzaileentzat irakurketa oso astuna izango zela esango genuke.

4.4.- Gai ezberdinak:

Ez dira tratatzen ez politika, ez ekonomia... aurrerakuntza zientifikoak, osasuna, heziketa, ekologia... *Deiako D2* sailean azaltzen dira, gehienbat. *Berria* eta *Gara* aisia, telebista, eguraldia, karteldegia, agenda eta denbora-pasetara mugatzen dira. *Deiak* ere jorratzen ditu aipatutako azken gaiak.

Irakurleak entretenimendua bilatzen du, gai eztabaidagarriak. Kultur albisteak ere baditugu: antzerkia, pintura, dantza... Beste aleekin antzekotasun gehiago duten gaiak jorratzen dira: eguraldia, denbora-pasak, loteriak, zinemak, kultur agenda, telebista...

1977ko egunkarietan, Aisialdi eta Zerbitzu sailtan telebistako programak, karteldegia eta denbora-pasak dira ikusgai.

4.5.- Euskararen erabilpena:

Aukeratutako egunkariak euskara hutsezkoak nahiz elebidunak dira. Egunkari elebidunek, hau da, *Deiak* eta *Garak* euskarari zein neurriko garrantzia ematen dioten aztertuko dugu.

a.- Deia

Deian euskararen erabilpena murrizta da. 1977ko lehen alean, sail honetako lehen orrialdean, azken komikia azaltzen da euskaraz. Orrialde berean, *Hitz Gurutzatu*en denbora-pasa ere euskaraz egiteko aukera dago. Beste bi orrialdeetan gaztelania da nagusi, esan daiteke *Guia-Aurkibidea* sailaren izenburua elebiduna dela.

Hirien eta herrien izenak gaztelaniaz azaltzen dira; adibidez, "*Vizcaya*", "*Alava*", "*Guipuzcoa*", "*Galdacano*"...

Gaur egun, *D2* aldizkarian eguneko data euskaraz azaltzen da orrialde bakoitietan. Albiste laburrak agertzen diren atalean *Laburrak* izenarekin titulaturik daude. Hala ere, albiste guztiak gazteleraz daude. Berdina gertatzen da *Loteriak* atalarekin, titulua euskaraz dago baina informazioa gazteleraz ematen da.

1977ko alean bezala denbora-pasen barnean *Hitz Gurutzatuak* azaltzen dira euskaraz. Hurrengo orrialdeetan erakusketa, emanaldi edo edozein ekitaldirik buruzko informazioa ematerakoan, hauek emango diren herrialdeen izenak euskaraz azaltzen dira: Nafarroa, Gernika, Getxo, Barakaldo, Bakio... Hala ere, informazioa gazteleraz ematen da.

Eguraldiari buruzko atalean, *Eguraldia* tituluarekin aurkezten da, hala ere, beste guztiak gazteleraz. *Telebista* saila ere euskaraz izendatutako titulua da, baina gaztelania hutsezkoa da eskainitako informazioa.

b.- Egin

Lehen alean, euskararen erabilpena nahiko murrizta da egunkari elebidun honetan. *Solasjaipausa* saileko, bigarren orrialdean, azken komikia euskaraz azaltzen da. Bigarren orrialde honetan, baita ere, *Matematikoa* denbora-pasa euskaraz dago. Gaztelera da nagusi. Hirien eta herrien izenak gazteleraz azaltzen dira; adibidez, "*Vizcaya*", "*Alava*", "*Guipuzcoa*", "*Bayona*", "*Hendaya*"...

c.- Gara

Gaur egun atal guztien izenburuak euskaraz daude, gero informazioa, normalean, gazteleraz ematen da. 1977ko alean denbora-pasen barnean *Hitz Gurutzatuak* gazteleraz azaltzen ziren eta orain, aldiz, euskaraz. Eguraldiari buruzko atalean *Eguraldia* tituluarekin aurkezten da eta euskaraz ematen da informazioa. Hala ere, eguzki ilargi, itsaso eta eurien informazioa gazteleraz ematen da.

Hurrengo orrialdeetan zerbitzu, erakusketa, emanaldi edo edozein ekitaldiri buruzko informazioa ematerakoan, horiek emango diren herrialdeen izenak euskaraz azaltzen dira, Nafarroa, Areta, Santurtzi, Olereta, Donostia... Hala ere, beste guztia gazteleraz ematen da.

Laburtuz, bai *Deian* eta baita *Garan* ere, euskararen presentzia oso urria da. Normalean, euskaraz agertzen diren albisteak euskal kultura eta euskara bultzatzen duten gaiei buruzkoak dira, adibidez, *Deian* "Euskara, galegoa eta katalana, bat eginda Oñatin", "EKIMENA "Gu eta gure hizkuntzak" eguna egingo da gaur, hiru hizkuntzak aldarrikatzeko jardunaldia". Euskara agertzen da, baita ere, *ETB1*eko programazioari buruzko albisteetan, adibidez, "Itxuraldatuta ekingo dio *Sorginen Laratza* saioak denboraldiari".

4.6.- Eguraldi mapa, agenda eta zerbitzu ezberdinen lurralde mugak:

Atal hau aztertzean egunkarien nazio definizioa nabari daiteke, eta baita zein lurraldetara zuzentzen diren ere. Eguraldi maparen lurralde mugak ikusita egunkaria nazionalista edo ez-nazionalista den kontura gaitezke.

a.- Deia

*D2 La Revista de Deia*ko lehenengo bost orrialdeen portzentaje handi bat Espainiako Estatutik hartutako albisteak dira, eta informazio iturriei dagokionez ere gauza bera esango genuke. Beste portzentaje handia mundu mailakoak dira. Euskal Herriari buruzko albisteak, aldiz, urri dira.

Eguraldiari dagokionez, Euskal Herriko zazpi lurraldeen irudia eta informazioa eskaintzen du ikonoen bidez. Hala ere, atal honen barnean *Bizkaia hoy* izeneko azpi atala dugu. Atal horretan, Bizkaiko hiriburura eta herrialdeetara zuzentzen da.

"*Temperaturas en las capitales*" izeneko azpiatala dago, eta hemen Hego Euskal Herriko eta Penintsulako beste hainbat hiribururen tenperatura informazioa eskaintzen da. Honen behealdean

"*El tiempo de Europa*" daukagu, baina Europako eta munduko beste tokietako tenperaturak ere azaltzen dira.

Zinemak eta Kultur Agenda: Bizkaiko zinemetako pelikulen informazioa eskaintzen da. *Kultur Agendako* ekitaldi guztiak Bilbo eta Bilbo ingurukoak dira.

Telebista sailean, Euskal Herriko *ETB1*eko eta *ETB2*ko, eta baita Espainiako kate ezberdinei buruzko informazioa ere eskaintzen da: *TVE-1, La2, Antena 3, Tele 5, Canal +, Canal Satélite* eta *Vía Digital*.

Telebista lokalei buruzko programazioa ere eskaintzen da baina Bizkaiko kate lokalak bakarrik aipatzen dira: *Canal Bizkaia, Telebilbao* eta *Tele7*.

b.- Gara

Zinema atalean, Euskal Herriko zazpi lurraldeen informazioa eskaintzen da. Beraien arteko mugak ezabatzen dira eta Euskal Herriko edozein tokitako zinema informazioa eskaintzen da atal honetan. *Egin* egunkariaren ideologia berdinarekin jarraitzen dute. Euskal Herriko zazpi lurralde historikoak batera aurkezteko ideologia izango litzateke.

Hego Euskal Herriko *farmaziei* buruzko informazioa ematen da, Ipar Euskal Herriko farmazien informazioa ez da eskaintzen. Hala ere, *Telefonoak* kasuan zazpi lurraldeei buruzko datuak eskaintzen dira

Hego eta Ipar Euskal Herriko *Telebistari* buruzko programazioa eskaintzen da. Hala ere, pelikula edo programa ezberdinei buruzko albisteak eta iritzi artikulak espainiar edo euskal katei buruzkoak dira, ez dira agertzen kate frantsesei buruzkoak.

Eguraldi mapan azaltzen den irudia ere Euskal Herri osokoa da, Iparraldea eta Hegoaldea elkartuta azaltzen dira, "Zapiak bat". Ez dago Iparraren eta Hegoaren arteko muga estatalik, Euskal Herri guztiari buruzko eguraldi informazioa ematen da.

Atal honen barnean isobara, itsasoa, tenperaturak, ilargia, eguzki eta Europako iragarpenei buruz ere informatzen da. Tenperaturen barnean Ipar eta Hego Euskal Herrikoak azaltzen dira, baita mundu mailakoak ere.

c.- Berria

Musika, Antzerkia, Bertsolaritza, Hitzaldiak, Ikus-entzunezkoak, Bestelakoak, Erakusketak, Lehiaketak, Ikastaroak, Zinema, Telefonoak...

Euskal Herriko zazpi lurraldeen informazioa eskaintzen da. Beraien arteko mugak ezabatzen dira eta Euskal Herriko edozein tokitako kultur informazioa eskaintzen da atal honetan. Euskal Herriko Iparra eta Hegoa batera aurkezten da.

Eguraldi mapan azaltzen den irudia ere Euskal Herri osoarena da, Iparraldea eta Hegoaldea elkartuta azaltzen dira. Hala ere, probintzia bakoitza bereizia agertzen da. Atal honen barnean itsasoa, eguzkia, ilargia, itsasaldiak, Munduko eta Europako iragarpenei buruz ere informatzen da.

Telebistako programak, filmak, telebista eta irrati programazioa Hego eta Ipar Euskal Herriko telebista eta irratiei buruzko informazioa eta programazioa ematen da. Hala ere, agertzen diren albisteak eta iritzi artikulua espainiar edo euskal katei buruzkoak dira, ez da agertzen frantses katei buruzko informaziorik.

Azken bi puntu hauek egunkariak nori zuzenduta dauden adieraziko dute, are gehiago, komunikabidearen lurralde ikuspegia agirian uzten dute. Egunkari nazionalistak direla esango genuke ondorio bezala.

“Zer: Komunikazio ikasketen aldizkaria” aldizkarian *Euskaldunon Egunkariaren, Eginen eta Deia*ren Euskadiko hedapenari buruzko datuak azaltzen dira, OJDak ikertutakoa 1997an:

Egin	Deia	Euskaldunon Egunkaria
52.311	24.000	12.229
Totala: 88.540		

	Bizkaia	Araba	Gipuzkoa
Deia	%17,6	%5,4	%3,10
Egin	%4,9	%8,1	%17,40
Euskaldunon Egunkaria	%4,4	%4,5	%11,20
Totala:			
184.000			

5.- Ondorioak:

Aisialdiko eta Zerbitzuko sailek “ongizate gizartearen” eskakizunei erantzuten diete. Lehen prentsan publikatzen ez ziren gaiek, gaur egun, sekulako garrantzia hartu dute. Modak, elikagaiek, bidaiek, osasunak... egunero dute tokia prentsan.

“Aisialdi Kultura” deitutako joera berria gizartean emandako aldaketa teknologikoagatik izan da, eta prentsaren ekoizpenean ere nabaria izan da aldaketa. Ikus-entzunezkoen garapenak ere zerikusia izan du prentsan.

Diseinu arloko ikuspuntutik, irakurlearen profila honokoa dela esan daiteke: edozein pertsonak uler dezakeen estiloa erabiltzen da, denbora gutxian informatuta egoteko aukera ematen da. “Irakurketa arina” emateko, testu laburrak, argazkiak... erabiltzen dira.

Aisialdi eta Zerbitzu sailetako ezaugarriak hauek direla esango genuke:

? Elementu tipografikoak erabiltzeko askatasun gehiago dago:

- Zerrenda, taula eta grafikoen erabilpena
- Argazkiei ematen zaie garrantzia
- Marrak eta irudiei emandako nagusitasuna
- Arreta deitzen duen maketazioa
- Koloreak

? Irakurleen intereseko gaiak aldatu egin dira.

-Gai askok irakurlearen kontzientzia aldatzeko helburua dute, adibidez elkartasun gaiek... psikologiak zerikusi handia du hainbat gaitan, giza ikuspuntua ematen zaie.

-Gai nagusienak: Zinema eta ekitaldi ezberdinen agenda, Osasuna, Bidaiak, Kirolak, Elikagaiak, Musika, Literatura, Teknologia, Estetika, Ekologia, Mundu Arrosa...

? Idazketa estiloa:

-Informazioa eskaintzen da baina iritziek ere espazio handia dute.

-Datu estatistikoak ematen dira informazioa interpretatzeko

-Estilo zuzena erabiltzen eta abstrakzioak alde batera uzten dira

-Hizkuntza arruntaren erabilpena gai espezializatuei buruzko informazioa eskaintzeko orduan, irakurketa arintzeko.

-Gomendioak ematen dira gai bati buruzko informazioa eskaintzean... Pertsonalizatutako albisteak izaten dira.

Egunkari guztien emaitzak kontuan hartuta, hipotesia baieztatzeko erabili ditugun sei puntuak jorratuko ditugu berriro ere.

5.1.- Eskema:

Egunkari bakoitzak aisialdi eta zerbitzuen gaiei buruzko eskema bat du. Egunkari batzuetako lehenengo orrialdean *Eguraldiaren* saila egon daiteke eta beste batean *Zinemako estreinaldiak* baina, azkenean, sail berdinak edo antzekoak jorratzen dira: *Agenda, Zinema, Telebista-Irratia, Eguraldi, Denbora-pasak...* Ondorioz, nahiz eta egunkari bakoitzak egitura ezberdina izan, jorratzen diren edukiak antzekotasun handikoak izaten dira.

5.2. - Orrialde kopurua:

Aztertutako egunkari guztien eboluzioa ikusita *Aisialdi eta Zerbitzu* sailen orrialde kopurua asko handitu dela esango genuke. Sail hau kaleratzen hasi eta lehen hamarkadetan bi edo hiru orrialde betetzen zituen; gaur egunekoak, berriz, hamar orrialdekoak dira gutxi gorabehera. Sail honek garrantzi handia hartu du edozein egunkaritan.

Ondorioz, egunkari ezberdinek sail honen garrantzia ikusita, gero eta garatuagoa eskaintzen dute *Aisialdi eta Zerbitzuen* saila. Horregatik, gero eta orrialde gehiago betetzen dira sail hau aurrera eramateko.

5.3. - Diseinua:

Egunkari baten diseinua funtsezko ezaugarri bilakatu da gaur egun. Garrantzi handia ematen zaio diseinu landu bati, nahiz eta gehienek aipatu edukiak garrantzitsuagoak direla.

Azken hamarkadetan izugarrizko garapena eman da. Titulu, zutabeen kokapena, albiste ezberdinen bereizteak... beste itxura bat eman die orrialdeei.

Egunkari bateko diseinuak irakurlea orrialde hori irakurtzera edo ez irakurtzera bultzatu dezake. Aztertutako egunkarietan izugarrizko aldaketa nabari da denbora gutxian. Aurkeztutako ale ezberdinetan aldaketa hori nabari daiteke begirada arin bat emanda.

Argazkiek eta irudiek izugarrizko garrantzia dute gaur egungo prentsan. Albiste bat irakurtzea edo ez irakurtzea eragin dezake argazki batek. Gaur egungo argazkiek tamaina handiagoa dute eta kalitate hobetoak dira. Diseinua eta argazki kontzeptuak kontuan izanda orrialdearen irakurketaren inpresio arina edo astuna sor daitezke. Irakurlea orrialdeak erakarri behar du irakurtzen hasiko bada.

5.4. - Gai ezberdinak:

Modak aldatu egiten dira eta egunkariak tendentzia berriekin asmatzeko erne egon behar dute, hau da, kontsumitzaile "modernoa" interesak zeintzuk diren kontuan izan behar du egunkariak.

Normalean azaldu izan diren gaiak, antzerkia, musika, zinema, telebista, eguraldia... izan dira. Hala ere, agertu dira beste gai batzuk ere: sukaldaritza, liburu, Compac Disc eta osasunari buruzko gomendioak.

5.5. - Euskararen erabilpena:

Aukeratutako egunkariak euskara hutsezkoak edota elebidunak dira. Egunkari elebidunek euskarari emandako garrantzia nahiko eskasa dela esango genuke. *Egin- Gara* eta *Deia* dira aipatu ditugun egunkari elebidunak. Euskararen eta euskal kulturaren arloko gaiak ematen dituzte euskaraz.

5.6.- Eguraldi mapak, agenda eta zerbitzu ezberdinen lurralde mugak:

Atal hau jorratu ondoren egunkari bakoitzaren lurraldetasun definizioa zein den nabari daiteke. Egunkari bakoitza zein lurraldetara zuzentzen den aztertu dugu eta ezaugarri hauek asko esaten dute egunkariaren ildo ideologikoari buruz.

Guk aztertutako egunkariak Euskal Herria nagusitzat duten egunkariak dira. Hori dela-eta, nazionalistak edo abertzaleak direla esango genuke. Egunkari bakoitzak aipatutako ildotik, horren barnean, alderdi politiko batera edo bestera bideratzeko joera dute. Hala ere, guk jorratutako atalean ez da nabaritzen asko.

Deiak, adibidez, Hego Euskal Herriko informazioa eskaintzen du *aisialdi eta zerbitzuen* sailean eta ez, ordea, Ipar Euskal Herriko informaziorik. Egunkari honek Ipar eta Hegoaldeko lurraldeen arteko banaketa egiten du. Gainera, Hego Euskal Herriaren barnean Bizkaiko hiri eta herrialdeetan zentratzen da nagusiki.

Gara-Egin eta *Euskaldunon Egunkaria-Egunero-Berria* egunkariak Euskal Herriko zazpi lurraldeei buruzko informazioa eskaintzen dute. Hala ere, suma daiteke nola ematen dioten protagonismo gehiago Hego Euskal Herriko informazioari, adibidez, *Telebista* sailaren barneko pelikulen iritziak espainiar kate nahiz kate autonomikoei buruzkoak izaten dira.

Sei puntuak aztertuta ondorio batera hel gaitzke: gaur eguneko gaiaz ulertzen duguna hedabideen ideologi informatiboaren isla dela. Hedabide bat eguneroko gertakizunetik urruntzen bada bere

gaiei buruzko informazioa eskaintzeko ardura duela esan nahi du. Joera horrekin, hedabideen arteko informazioa ezberdin daiteke.

Bibliografia

-Egunkariak:

Deiako aleak: 1977ko uztailaren 1a
2004ko irailaren 13tik 19ra

Egineko alea: 1977ko urriaren 15a

Garako aleak: 2004ko irailaren 13tik 19ra

Euskaldunon Egunkariaren k: 1990eko abenduaren 6a

Berriaren aleak: 2004ko irailaren 13tik 19ra

-Interneteko helbideak:

www.ehu.es/jiarmentia/doctorado/doctorado2004/tema2.html

www.ehu.es/jiarmentia/doctorado/doctorado2004/tema6.html

-Liburuak:

NOR ikerketa Taldea, (2000): *"Hedabideak eta Euskal Herria"*, Udako Euskal Unibertsitatea, Bilbo.

Aintzane Alberdi, Juan Ignacio Armentia, Joxe Maria Caminos eta Flora Marin, (2002): *"El diario de servicios en España"*, Septem Ediciones, Oviedo.

-Aldizkaria:

EHUko irakasleak, (2000): *"Zer: komunikazioa ikasketen aldizkaria-8.zenb, mayo 2000 maiatza"*. EHU, Bilbo.